

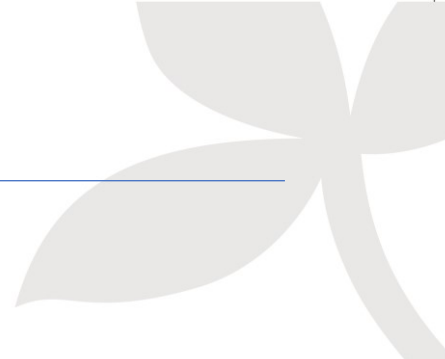

De proefomheining van hondenlosloopgebied De Strijp - Endezant

Evaluatierapport van dit burgerinitiatief

November 2018

Definitieve versie (corsa 18.088686)

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	2
2. Samenvatting	3
3. Beschrijving en beoordeling per fase.....	7
3.1 Voorbereiding (augustus 2015 – mei 2017).....	7
3.2 Besluitvorming (juli 2017 – september 2017)	10
3.3 Uitvoering (september 2017 – oktober 2018)	12
4. De evaluatie van de proef.....	16
Doelstelling 1: Het bevorderen van de sociale samenhang in de buurt.....	16
Doelstelling 2: Het vergroten van de sociale controle en het opruimen van de poep	16
Doelstelling 3: Het verminderen van hondenoverlast in omliggende omgeving.....	17
Doelstelling 4: Het bevorderen en activeren van bewonersparticipatie	17
5. Kernconclusies en aanbevelingen voor het vervolg	19
BIJLAGE 1	20
De betrokken partijen	20
BIJLAGE 2.....	21
Fase 1 Voorbereiding (augustus 2015 – mei 2017)	21
BIJLAGE 3.....	24
Afwegingen bij twee locaties	24
BIJLAGE 4.....	26
Primaire ecologische verbindingszone versus hondenlosloopgebied.....	26
BIJLAGE 5.....	29
Overzicht van gebeurtenissen in de uitvoeringsfase	29
BIJLAGE 6.....	34
Tellingen gebruik hondenveldje door initiatiefneemster	34
BIJLAGE 7	38
De onderzoeksrapportage van Totta Research	38

1. Inleiding

Deze rapportage bevat de evaluatie van de ontwikkelingen rond een burgerinitiatief. In augustus 2015 oppert een bewoonster van De Strijp, samen met enkele mede-hondenbezitters, het idee om een omheind losloopgebied voor honden te realiseren in haar woonwijk. De argumentatie die het idee ondersteunt, is voor het College van B&W aanleiding om in een convenant een proefperiode vast te leggen voor een deels met hekken omheind hondenlosloopveld, De Strijp - Endezant.

Deze proefperiode van een jaar is middels een feestelijke opening op 25 oktober 2017 van start gegaan. In het B&W voorstel van deze proef staat om na deze termijn de effecten en wenselijkheid van de afsluiting te evalueren, alvorens tot een eventuele verlenging van de periode over te gaan. Dit rapport beoogt voldoende onderbouwing te leveren voor dat besluit. Het rapport bevat:

- een beschrijving van de voornaamste gebeurtenissen en ontwikkelingen;
- een evaluatie – inclusief leerpunten – van de proef wat betreft de omgang van de gemeentelijke organisatie met een burgerinitiatief. Dit is des te meer van belang omdat participatie een centraal beleidsthema is van het College van B&W. ‘Rijswijk maken we samen’ waar we actieve inbreng van inwoners om een bijdrage hieraan te leveren stimuleren; De leerpunten geven de gemeentelijke organisatie input voor verbetering bij toekomstige burgerinitiatieven.
- de voornaamste conclusies.

In het hoofdstuk hierna vindt u een beknopte samenvatting van het rapport.

In de hoofdstukken die volgen, beschrijven we de gebeurtenissen in min of meer chronologische volgorde, onderverdeeld in vier fasen. De beschrijving wordt gevolgd door een analyse en afgesloten met een aantal leerpunten (in groen kader). Ten behoeve van de leesbaarheid treft u meer gedetailleerde gegevens in de bijlagen, waarnaar u geregeld een verwijzing vindt.

2. Samenvatting

In augustus 2015 neemt een bewoonster van de wijk De Strijp het initiatief om in haar wijk een omheind losloopgebied voor honden gerealiseerd te krijgen. De aanvraag hiervoor is royaal onderbouwd, met onder meer deze argumenten:

- er zijn in Rijswijk geen veilige losloopterreinen voor honden;
- overlast van hondenpoep is een van de grootste ergernissen in de wijk.

De gemeente Rijswijk ziet in de argumentatie genoeg aanleiding om dit bewonersinitiatief te ondersteunen, zeker nadat initiatiefneemster in december 2015 54 steunbetuigingen heeft verzameld naar aanleiding van een krantenartikel en een handtekeningenactie.

De gemeente voert tussen januari en augustus in 2016 intern onderzoek uit naar de meest geschikte locatie voor een omheind hondenlosloopgebied. In eerste instantie wordt het Kruisvaarderspark aangemerkt. Heroverwegingen leiden in het voorjaar van 2017 alsnog tot vaststelling van de bestaande losloopstrook De Strijp - Endezant als voorkeurslocatie. Eerder genoemde bezwaren tegen de locatie zijn of inmiddels weerlegd, of als aanvaardbaar risico binnen de proef geaccepteerd. Deze voorkeurslocatie wordt eind mei 2017 dan ook ter besluitvorming aan B&W voorgelegd.

Inmiddels is het bewonersinitiatief in maart 2016 ook aangewezen als een van de vijf participatieprojecten in het traject Greenwish/Empowering People. Dat geeft mede inhoud aan het convenant, waarmee het B&W-besluit in juli 2017 wordt bekrachtigd om het deels met hekken afbakenen van hondenlosloopgebied De Strijp - Endezant als proefproject te markeren.

Het convenant bevat naast uitgangspunten en voorwaarden vier doelstellingen:

1. Het bevorderen van de sociale samenhang in de buurt
2. Het vergroten van de sociale controle en het opruimen van de poep
3. Het verminderen van hondenoverlast in omliggende omgeving
4. Het bevorderen en activeren van bewonersparticipatie

Om de proef te monitoren, wordt in het convenant (onder andere) opgenomen dat:

- alle meldingen die betrekking hebben op de proef worden geregistreerd;
- initiatiefneemster eens per maand het aantal honden en bezoekers telt.

Het convenant wordt getekend op 1 september 2017. Vier dagen later krijgt het bedrijf Hexa opdracht voor het plaatsen van de hekken. Op 6 oktober informeert initiatiefneemster buurtbewoners per brief dat het College van B&W heeft ingestemd met het initiatief en dat op 9 oktober wordt begonnen met de plaatsing. Dat heeft een aantal boze reacties tot gevolg. Bewonersorganisaties zijn vooraf niet of te laat geïnformeerd; buurtbewoners voelen zich overvallen door de plotselinge komst van de hekken die voor een aantal van hen de toegang tot het terrein belemmert.

Op 25 oktober 2017 opent wethouder Borsboom het omheinde losloopgebied. Dit onder protest van een aantal buurtbewoners dat hiervoor een demonstratievergunning heeft aangevraagd.

In de loop van het jaar vinden zowel de gebruikstellingen als de registratie van meldingen plaats. Het gebruik door hondenbezitters blijkt intensief. Er komen in de proefperiode daarnaast 43 meldingen van overlast binnen; die blijken voornamelijk van een beperkte groep direct aanwonende bewoners afkomstig.

Positieve reacties komen, naast de steunbetuigingen bij aanvang, vooral binnen via social media.

In het gebied staat een bank, die na herhaalde klachten over privacy-inbreuk na ongeveer een half jaar door de gemeente wordt weggehaald. Dit zorgt voor verontwaardigde reacties bij de hondenbezitters, omdat de gemeente hen niet van tevoren heeft ingelicht. Kort gezegd zorgt de proef voor veel commotie in de wijk.

De gemeente heeft in augustus 2018 Totta Research opdracht gegeven een evaluatieonderzoek te doen middels een bewonersenquête. Input hiervoor werd, na uitnodiging door de gemeente, door alle betrokken partijen geleverd. Dit met uitzondering van Buurtvereniging Park Endezant (opgericht 1 juni 2018), die aangaf eigen onderzoek te willen doen. (NB: Bij het opstellen van deze rapportage waren de uitkomsten daarvan (nog) niet beschikbaar gesteld).

De enquête bevestigt het intensieve gebruik van het gebied. De respons is met 11% beperkt, maar 70% is vóór handhaving van het omheinde losloopgebied. Het advies van het onderzoeksbureau is tweeledig:

- behoud de hekken om het gebied, om de veiligheid voor honden (en automobilisten) te blijven garanderen;
- bied meer veilige losloopgebieden in Rijswijk aan, zodat het gebruik zich verspreidt en de overlast op deze locatie afneemt.

Conclusies en aanbevelingen

De gemeente omarmt participatietrajecten die bijdragen aan de stad en de samenleving en deze proef is mede bestempeld als experiment om hier kennis en ervaring in op te doen. Deze evaluatie laat zien dat uit de omgang met de proefomheining van De Strijp - Endezant voor de gemeente een aantal nuttige lessen te leren is gericht op de (regie)rol en inzet van de gemeente bij participatietrajecten. Die lessen komen in dit rapport terug als leerpunten voor toekomstige burgerinitiatieven.

Hier mag genoemd worden dat de initiatiefneemster op verschillende manieren te weinig ondersteuning heeft ontvangen. Haar geduld is behoorlijk op de proef gesteld, onder meer door een vrij langdurig vaststellingsproces van de voorkeurslocatie. Haar niet aflatende energie en inzet verdienen des te meer bewondering.

Vooraf is niet bewust stilgestaan bij de rol van de gemeente en die van de initiatiefneemster. Communicatie met de buurt is aan de initiatiefneemster overgelaten; zij heeft zelf de buurtbewoners over proef en de plaatsing van de hekken geïnformeerd. En dat zij in het convenant als eerstverantwoordelijke voor de afhandeling van klachten werd aangewezen, bleek al snel niet verantwoord; immers de gemeente gaat over haar eigen grond.

Doordat in het voortraject niet alle betrokkenen zijn meegenomen, heeft de proef een valse start gehad. Direct aanwonenden van het omheinde hondenlosloopgebied De Strijp - Endezant geven in gesprekken met de gemeente aan positief te staan tegenover het initiatief, maar bezwaar te maken tegen de gekozen plek omdat zij er zelf geen hinder van willen ondervinden.

Evaluatie van deze proef laat ook zien dat het convenant onvoldoende waarborgen biedt om de genoemde doelstellingen adequaat te toetsen. Wanneer je 'bevordering', 'vergroting' en 'vermindering' wilt vaststellen, is een nulmeting als referentie nodig. Die nulmeting heeft ontbroken.

Het omheinen van een losloopgebied voor honden voorziet overduidelijk in een behoefte, gezien het intensieve gebruik en de vele positieve reacties van hondenbezitters.

Het omheinen van een losloopgebied voor honden nabij woningen heeft door dit intensieve gebruik tot overlast geleid voor direct omwonenden. Deze extra overlast heeft voor veel negatieve reacties van direct omwonenden gezorgd en bovendien spanningen opgeleverd tussen deze omwonenden en de gebruikers van het omheinde losloopgebied.

Bovendien bleken de doelstellingen onvoldoende meetbaar geformuleerd. Daarom zijn ten behoeve van een adequate evaluatie 14 indicatoren toegevoegd die, zo niet direct meetbaar, dan toch goed herleidbaar zijn uit de binnengekomen reacties en de antwoorden op gerichte vragen in de bewonersenquête. Het aan de voorkant formuleren van meetbare indicatoren gekoppeld aan de doelstellingen is een belangrijk leerpunt voor toekomstige burgerinitiatieven.

Dit leidt tot de volgende conclusies ten aanzien van de vier doelstellingen:

1. *Het bevorderen van de sociale samenhang in de buurt*
Voor- en tegenstanders zijn gedurende deze proef scherper tegenover elkaar komen te staan. De sociale samenhang in de buurt is daarmee niet bevorderd maar binnen de groep voorstanders en de groep tegenstanders juist weer wel.
2. *Het vergroten van de sociale controle en het opruimen van de poep*
Hondenbezitters bleken positief aanspreekbaar. Maar over en weer, tussen hondenbezitters en omwonenden, hebben scheldpartijen plaatsgehad en zijn bedreigingen geuit. Veelvuldig is een beroep gedaan op de wijkagent en team Handhaving. Het vergroten van de sociale controle lijkt daarmee ook slechts gedeeltelijk te zijn gehaald.
3. *Het verminderen van hondenoverlast in omliggende omgeving*
In de wijk werd minder hondenuitwerpsel aangetroffen dan vóór de proef. Wel werd hier en daar een loslopende hond in de wijk gesignaleerd. Het verminderen van de hondenoverlast in de wijk is daarmee grotendeels geslaagd.
4. *Het bevorderen en activeren van bewonersparticipatie*
Vooral een beperkte groep direct omwonenden zijn voortdurend zeer actief geweest in het bestrijden van de omheining van het losloopgebied. Daartoe hebben ze onder meer een eigen buurtvereniging opgericht.
Ook de betrokkenheid van hondenbezitters en gebruikers van het losloopgebied is toegenomen. Tijdens deze proef zijn twee initiatieven binnengekomen voor soortgelijke veilige losloopgebieden voor honden.
De doelstelling om bewonersparticipatie in Rijswijk te bevorderen en te activeren is daarmee gehaald.

Eindconclusie en aanbeveling

Er is veel behoefte aan veilige (al dan niet omheinde) losloopgebieden voor honden in Rijswijk. De gemeente heeft veel waardering voor dit burgerinitiatief dat voorziet in deze behoefte en de wijze waarop initiatiefneemster en overige hondenbezitters zich hebben ingezet voor het welslagen van deze proef. De proef heeft tevens belangrijke leerpunten opgeleverd voor toekomstige burgerinitiatieven. De locatie van de proef heeft echter toenemende weerstand opgeroepen bij een aantal direct omwonenden vanwege de overlast die is ontstaan door het intensievere gebruik van de locatie.

Dit alles leidt tot de aanbeveling om aan te sluiten bij de aanbevelingen van het onderzoeksrapport van Totta Research:

1. behoud de hekken op deze locatie;
2. bied meer veilige losloopgebieden voor honden aan in Rijswijk, zodat het gebruik zich verspreidt en de overlast op deze locatie afneemt.

De hekken die bij wijze van proef gedurende de proefperiode zijn geplaatst, krijgen hierdoor een permanent karakter.

Tot slot

Momenteel vindt evaluatie plaats van het Hondenbeleid van Rijswijk. Tijdens inspraakbijeenkomsten op 5 en 12 juli jl. is toegezegd om de uitkomst van deze proef mee te nemen bij het opstellen van het nieuwe Hondenbeleid. Concreet betekent dit dat er in het nieuwe Hondenbeleid uitspraken worden opgenomen over aantallen, locaties/spreiding en inrichting van veilige hondenlosloopgebieden in Rijswijk.

De leerpunten worden meegenomen bij de realisatie van toekomstige burgerinitiatieven om te kunnen profiteren van de opgedane kennis en ervaring bij dit experiment.

3. Beschrijving en beoordeling per fase

De proefomheining van het hondenlosloopgebied kunnen we onderverdelen in vijf fasen:

1. Voorbereiding (augustus 2015 – mei 2017)
2. Besluitvorming (juli 2017 – september 2017)
3. Uitvoering (september 2017 – oktober 2018)
4. Evaluatie (juli 2018 – september 2018)
5. Besluitvorming vervolg (oktober 2018)

In de beschrijving van gebeurtenissen en ontwikkelingen volgen we in dit hoofdstuk de eerste drie fasen.

3.1 Voorbereiding (augustus 2015 – mei 2017)

In augustus 2015 oppert een bewoonster van De Strijp samen met enkele mede-hondenbezitters het idee om een omheind losloopgebied voor honden te realiseren in de wijk. In de aanvraag die op 26 augustus binnenkomt bij de gemeente wordt ter onderbouwing van dit idee aangegeven dat:

- er in Rijswijk nergens veilige, omheinde hondenlosloopterreinen zijn;
- overlast van hondenpoep één van de grootste ergernissen is in de wijk;
- er bij een omheind terrein minder sprake van is overlast van hondenpoep, omdat gebruikers elkaar hier beter en gemakkelijker op aanspreken;
- een dergelijk terrein een sociale functie heeft, ook voor mensen zonder hond;
- een omheind veld ook door niet-hondenbezitters als prettig wordt ervaren (sommige mensen voelen zich onveilig bij loslopende honden);
- een omheining voorkomt dat loslopende honden worden overreden;
- een omheining voorkomt dat loslopende honden tegen ouderen of kinderen opspringen of achter joggers aanrennen, hetgeen beangstigend kan zijn;
- op het terrein honden hun energie kwijt kunnen en daardoor prettiger in de omgang zijn en minder probleemgedrag vertonen;
- veel mensen hun hond graag los laten lopen, maar dit niet durven of naar een buurgemeente rijden waar dit wel veilig kan;
- de initiatiefneemster zegt toe er samen met een aantal buurtbewoners voor te zorgen dat het terrein netjes blijft door dagelijks onderhoud (verwijderen van poep, zwerfafval en graafgaten).

In deze onderbouwing ziet de gemeente Rijswijk voldoende aanleiding om dit bewonersinitiatief te ondersteunen. Wel krijgt initiatiefneemster de opdracht draagvlak te creëren in de wijk. In december overlegt zij 54 steunbetuigingen, waarop wethouder Borsboom in januari aangeeft de mogelijkheden onderzocht te willen hebben.

Een overzicht van alle betrokken partijen vindt u in Bijlage 1.

In maart 2016 vindt het initiatief aansluiting bij het project Greenwish/Empowering People, als een van vijf participatieprojecten.

Dit gebeurt gedurende een vrij lange voorbereidingsperiode om tot een geschikte locatiekeus te komen. In eerste instantie wordt door de behandelend ambtenaar gepoogd intern draagvlak te creëren voor het initiatief, door te onderzoeken welke locaties in aanmerking kunnen komen qua haalbaarheid in financiële, bestuurlijke, juridische, beleidsmatige en praktische zin. Dit haalbaarheidsonderzoek resulteert in augustus 2016 in een memo waarin de voorkeur uitgaat naar de in ongebruik geraakte voetbalvelden in het Kruisvaarderspark. Na een heroverweging van mogelijkheden en risico's gaat alsnog de voorkeur uit naar het bestaande hondenlosloopgebied De Strijp - Endezant. Die voorkeur komt eind mei 2017 in het uiteindelijke voorstel ter besluitvorming aan het College van B&W.

Een gedetailleerd overzicht van de gebeurtenissen vindt u in Bijlage 2.

ANALYSE

Gemeente Rijswijk wil graag initiatieven van haar inwoners stimuleren, ondersteunen en faciliteren. Bij aanvang van deze proef heeft ze onvoldoende ervaring hoe hieraan het best vorm en inhoud te geven. Gevolg hiervan is dat de voorbereidende fase relatief veel tijd in beslag heeft genomen. Nogal wat ambtenaren zijn zijdelings betrokken geweest bij de onderzoeken. In de tussentijd werd ook nog aangehaakt bij het project Greenwish/Empowering People. Een en ander maakt duidelijk dat het geduld van de initiatiefneemster, die aan alle verzoeken en opdrachten heeft voldaan, behoorlijk op de proef is gesteld.

Niet onbelangrijk is bovendien de vraag waarom in de keuze van de locatie alsnog een voorkeurswijziging heeft plaatsgevonden.

Een gedetailleerde vergelijking van beide locaties vindt u in Bijlage 3.

Tegen de locatie De Strijp - Endezant werden vooral de volgende twee bezwaren ingebracht.

1. Het gaat om een primaire ecologische verbindingszone.

Dit bezwaar werd weerlegd met de volgende argumenten:

- Er zijn in dit gebied op korte en middellange termijn geen activiteiten te verwachten om de ecologische zone verder te ontwikkelen.
- Het tijdelijk plaatsen van hekwerken aan de toegangswegen heeft naar verwachting geen negatieve invloed op de natuurwaarden en biodiversiteit van het gebied.

2. Er is weerstand van direct omwonenden.

Dit is meegenomen als risico voor de proef en ondervangen door:

- de tijdelijkheid van de proef (periode van 1 jaar met evaluatie);
- de mogelijkheid de proef stop te zetten bij ernstige overlast;
- het monitoren van de meldingen van overlast en deze mee laten wegen in de evaluatie.

De weerlegging van het eerste bezwaar verdient nadere toelichting.

Tegenstanders beroepen zich op het Groenbeleidsplan 2010-2020, waarin loslopende honden in principe niet wenselijk worden geacht in een primaire ecologische verbindingszone.

Voorstanders beroepen zich op de hondenkaart waarin de groenstrook langs de Schaapweg is aangeduid als hondenlosloopgebied. Beide partijen hebben gelijk.

Er is in dit gebied namelijk sprake van een dubbelfunctie die zich overigens op diverse plekken in Rijswijk voordoet door het multifunctionele gebruik van groene gebieden. Deze dubbelfuncties in groengebieden worden door de gemeentelijke organisatie erkend en geaccepteerd. In het proefgebied is dus sprake van een primaire ecologische verbindingszone waar loslopende honden zijn toegestaan, ook al is dat niet wenselijk.

Een uitvoeriger schets van de ecologische zones en de hondenlosloopgebieden vindt u in Bijlage 4.

De binding van deze locatie met de initiatiefneemster en haar achterban (224 hondenbezitters in De Strijp) én de betere scores op een aantal andere variabelen gaven de doorslag om in het tweede memo de voorkeur te wijzigen naar losloopgebied De Strijp - Endezant.

LEERPUNTEN TOEKOMSTIGE BURGERINITIATIEVEN

1. Ieder initiatief krijgt een ambtelijk accounthouder toegewezen die als aanspreekpunt fungeert voor de initiatiefnemer en andere betrokken partijen.
2. De ambtelijk accounthouder geeft binnen drie maanden uitsluitsel of een initiatief haalbaar is of niet en communiceert dit goed onderbouwd aan de initiatiefnemer.
3. Indien haalbaar dan stelt de ambtelijk accounthouder samen met de initiatiefnemer een uitvoeringsplan op met daarin afspraken over tijdsplanning, budget, taakverdeling, communicatie en de vervolgfases besluitvorming, uitvoering en evaluatie.

3.2 Besluitvorming (juli 2017 – september 2017)

Het college gaat begin juli 2017 akkoord met het voorstel om bij wijze van proef de bestaande hondenlosloopstrook De Strijp - Endezant voor de duur van één jaar te omheinen. Evaluatie van de proef moet uitwijzen of er een vervolg aan wordt gegeven en zo ja, op welke wijze.

Op 1 september 2017 vindt de ondertekening plaats van het convenant met betrekking tot het omheinde hondenlosloopgebied.

Vier dagen later geeft de gemeente opdracht aan het bedrijf Hexa voor het plaatsen van de hekken.

In het convenant zijn de randvoorwaarden en uitgangspunten vastgelegd die ten grondslag liggen aan de proef:

1. het convenant heeft betrekking op het losloopterrein in De Strijp;
2. regulier gepland wijkonderhoud maakt geen deel uit van het convenant; de staande organisaties zijn en blijven verantwoordelijk voor al hun reguliere taken;
3. het terrein blijft te allen tijde openbaar en voor iedereen toegankelijk;
4. de gemeente zorgt voor afsluiting van het terrein middels een deugdelijk hekwerk (met een manspoort (2 zijden) en een machinepoort (2,50m br. aan 1 zijde));
5. na beëindiging wordt het terrein door de initiatiefnemers met gemeente in oude staat teruggebracht;
6. de gemeente stelt een contactpersoon ter beschikking die zorg draagt voor de uitvoering, eventueel bijstand verleent bij klachten en zorg draagt voor de evaluatie;
7. de initiatiefnemers zoeken naar mogelijkheden voor cofinanciering van het hekwerk.
8. de initiatiefnemers dragen zorg voor een bord met duidelijke spelregels, waaronder opruimplicht, binnen het terrein;
9. de initiatiefnemers zorgen voor het schoon en veilig in stand houden van het hekwerk en het terrein - onder meer door het verwijderen van zwerfvuil en hondenpoep - en voor het dichten van kuilen, zodat een grasmaaier het terrein ongehinderd kan blijven maaien;
10. indien gewenst, dragen initiatiefnemers zorg voor het plaatsen van een bank;
11. voor alle te plaatsen objecten is schriftelijke toestemming van de gemeente nodig;
12. de initiatiefnemers nemen het voortouw bij mogelijke klachten en de omgang hiermee. Zij kunnen ondersteuning vragen wanneer dit nodig is;
13. de initiatiefnemers zorgen na elf maanden voor een verslag van het verloop van het project en dienen dit in bij de contactpersoon.

Doelstellingen

Het gaat hier om een burgerinitiatief waarbij een groep bewoners hun directe woonomgeving positief probeert te beïnvloeden. Gedurende de proef kunnen positieve effecten verwacht worden. Deze zijn aanvullend als doelstellingen in het convenant opgenomen:

1. Het bevorderen van de sociale samenhang in de buurt
2. Het vergroten van de sociale controle en het opruimen van de poep
3. Het verminderen van hondenoverlast in omliggende omgeving
4. Het bevorderen en activeren van bewonersparticipatie

Bovendien bevat het convenant afspraken over de monitoring van de proef:

- alle meldingen die binnenkomen bij het KCC of meldingen Openbare Ruimte en betrekking hebben op deze proef, worden geregistreerd;
- de initiatiefnemers tellen eens per maand op verschillende tijden en verschillende dagen de aantallen bezoekers/honden.

ANALYSE

In het convenant is de initiatiefneemster als vertegenwoordiger van buurtbewoners omgeving De Strijp als een van de convenantpartners opgenomen. De formele vertegenwoordiger van buurtbewoners De Strijp is Bewonersorganisatie De Strijp, waarmee de gemeente een nauwe samenwerkingsrelatie onderhoudt. Daarnaast heeft Endezant (als onderdeel van De Strijp) een eigen bewonersvereniging Endezant. Beide organisaties zijn - tot hun ongenoegen - niet betrokken geweest bij de totstandkoming van de afspraken en ondertekening van het convenant. De initiatiefneemster is meer een vertegenwoordiger van de hondenbezitters in De Strijp dan van alle buurtbewoners, zoals het convenant suggereert.

Juridisch gezien is er geen enkel bezwaar om een convenant af te sluiten met een natuurlijk persoon. Vanuit het oogpunt van continuïteit en kwetsbaarheid voor het welslagen van de proef is dit minder wenselijk. Het convenant voorziet bovendien niet in een situatie waarin initiatiefneemster door welke oorzaak dan ook als convenantpartner zou wegvallen; er zijn geen afspraken over vervanging, voortzetting of eventuele stopzetting van de proef. Dit legt een onevenredige verantwoordelijkheid bij de initiatiefneemster voor het nakomen van de afspraken en het behalen van de genoemde doelstellingen.

Daarbij zij met nadruk vermeld dat initiatiefneemster zich niet aflatend en met een tomeloze energie heeft ingezet om tot een zo goed mogelijk resultaat te komen voor deze proef. Ze voldeed steeds aan wat van haar verwacht werd en bleef in niet altijd makkelijke situaties voortdurend aanspreekbaar.

Om te kunnen bepalen of de doelstellingen gedurende de proefperiode worden behaald is een nulmeting nodig. Alleen op basis daarvan kan worden vastgesteld of inderdaad sprake is van bevordering, vergroting of vermindering. Een dergelijke nulmeting heeft echter niet plaatsgevonden.

Bovendien ontbreekt het in het B&W-voorstel aan voldoende meetbare indicatoren. Begrippen als sociale samenhang, sociale controle en bewonersparticipatie zijn dusdanig abstract dat zij eerst vertaald moeten worden naar meetbare indicatoren.

In het convenant worden als enige meetbare indicatoren aangegeven:

- het aantal meldingen van overlast in dit gebied;
- het op verschillende dagen en tijdstippen tellen van het aantal gebruikers van het gebied.

Hiermee zijn de resultaten van de vier doelstellingen echter onvoldoende te meten. Door het ontbreken van een nulmeting kan ook niet worden geconcludeerd of het sinds de omheining drukker of rustiger is geworden in het gebied en of er sprake is van toe- dan wel afgenomen overlast.

Ten behoeve van een adequate evaluatie zijn daarom per doelstelling meerdere indicatoren toegevoegd. De bespreking daarvan vindt u in Hoofdstuk 4.

LEERPUNTEN TOEKOMSTIGE BURGERINITIATIEVEN

1. Sluit een convenant bij voorkeur niet af met een natuurlijk persoon maar met een rechtspersoon, vanuit het oogpunt van continuïteit en kwetsbaarheid. Als toch wordt gekozen voor een natuurlijk persoon, neem dan in het convenant waarborgen op met afspraken over eventuele vervanging van de convenantpartner.
2. Voer een nulmeting uit om het effect van de proef ten opzichte van de situatie voor de proef zichtbaar te kunnen maken.
3. Formuleer meetbare indicatoren die aansluiten op de doelstellingen (SMART).

3.3 Uitvoering (september 2017 – oktober 2018)

Op 6 oktober 2017 verspreidt initiatiefneemster een brief onder de bewoners wier woning direct grenst aan het losloopgebied. Bewoners uiten hun ongenoegen hierover niet eerder geïnformeerd te zijn. Ook bewonersorganisaties geven aan zich gepasseerd te voelen. Hun ongenoegen over de “poepplek” haalt ook dagblad De Telegraaf. Een vergunning wordt aangevraagd voor een protestactie bij de op handen zijnde opening.

Op 9 oktober starten de werkzaamheden voor het plaatsen van de hekken. Het zoeken naar cofinanciering door de initiatiefneemster (punt 4 in het convenant) heeft niets opgeleverd. De gemeente neemt zowel het plaatsen als de financiering van het hekwerk voor haar rekening.

Op 25 oktober 2017 verricht wethouder Borsboom de feestelijke opening van de omheinde hondenlosloopplek Strijp - Endezant. Zij geeft daarmee het startschot voor de proefperiode van één jaar. Aan de buitenzijde van het terrein vindt tegelijkertijd de aangekondigde protestactie plaats.

In de maanden die volgen komen met regelmaat klachten binnen over verschillende vormen van overlast: blaffende honden, poepstank, zwemmende honden in de sloot, parkerende hondeneigenaren, inbreuk op privacy.

Ook voorstanders van het omheinde hondenlosloopgebied melden zich geregeld, per brief (e-mail) en via BuurtApp 'Nextdoor': men is blij met het initiatief en de veilige speel- en uitrenplek voor de hond. Ook de Facebooksite “Hart van Rijswijk” verschijnen voornamelijk positieve reacties.

Een gedetailleerd overzicht van alle meldingen, gevoerde gesprekken en andere gebeurtenissen vindt u in Bijlage 5.

Volgens het convenant kunnen initiatiefnemers ook zorgen voor de plaatsing van een bank. Hiervoor hebben zij wél cofinanciering weten te vinden (bijdrage Fonds 1818).

Vóór het plaatsen van de hekken stond er al een bank, op het midden van het terrein. Na herhaalde klachten over privacy-inbreuk van een inwoner die schuin tegenover deze bank woont, heeft de gemeente deze bank verwijderd.

Dit leidde niet tot een afname van klachten door deze bewoner. Het leidde wél tot verontwaardigde reacties bij de gebruikers van het omheinde hondenlosloopgebied, die over deze verwijdering niet geïnformeerd waren.

Op 15 augustus stuurt initiatiefneemster volgens afspraak een overzicht van in totaal 96 telmomenten van honden en hun eigenaren.

Dit overzicht vindt u in Bijlage 6.

Op 23 augustus geeft de gemeente onderzoeksbureau Totta Research opdracht een bewonersenquête te houden. Vooraf is hiervoor bij alle betrokken partijen input opgehaald. De gemeente beoogt zo te voorkomen 'slager te zijn die zijn eigen vlees keurt'. Alleen Buurtvereniging Park Endezant heeft geen input geleverd; ze gaf aan een eigen onderzoek te willen uitvoeren. De bevindingen daarvan waren bij het opstellen van deze rapportage (nog) niet beschikbaar gesteld.

De uiterste inleverdatum van de enquête werd gesteld op 16 september. Via een unieke inlogcode konden dubbel ingevulde vragenlijsten (door één respondent maar liefst vijf keer) geëlimineerd worden.

De respons op de enquête is beperkt: slechts 11% van de benaderden reageert. 70% van hen blijkt positief over het omheinde hondenlosloopgebied, 20% is negatief (dit zijn vooral direct omwonenden (< 10 meter afstand tot het terrein)).

Op basis van deze uitkomsten adviseert Totta Research:

- om de hekken te behouden, zodat de veiligheid (voor honden en automobilisten) van de huidige situatie behouden blijft;
- om meerdere veilige losloopgebieden aan te bieden, zodat het gebruik zich spreidt over Rijswijk en de overlast op deze locatie vermindert.

De onderzoeksrapportage van Totta Research vindt u in Bijlage 7.

ANALYSE

Het in kaart brengen van de feitelijke gebeurtenissen in de uitvoerende fase bleek geen eenvoudige opgave. Meldingen met betrekking tot deze proef zijn via diverse ingangen binnengekomen (schriftelijk per e-mail of brief en mondeling in overleg met ambtenaren of tijdens insprekbeurten bij forum/raadsvergadering). Ze zijn op verschillende plekken in de gemeentelijke organisatie ter afhandeling aangeboden. Hierdoor is niet altijd een juiste routing gehanteerd, met vertraging in de afhandeling tot gevolg. Met het in kaart brengen van alle meldingen zijn nog openstaande meldingen boven water gekomen en alsnog afgehandeld.

Het convenant vermeldt dat de gemeente een contactpersoon ter beschikking stelt, die zorg draagt voor de uitvoering en eventueel bijstand verleent bij klachten. Ook is opgenomen in het convenant dat de initiatiefnemers het voortouw nemen bij mogelijke klachten en kunnen ondersteuning vragen bij het omgaan ermee.

De proefomheining van hondenlosloopgebied

De Strijp - Endezant

Gedurende de proef bleek het al gauw onverantwoord om initiatiefneemster het voortouw te laten nemen bij de klachtafhandeling. Gezien het risico van de weerstand bij omwonenden, dat in de besluitvormende fase al bekend was, is het sowieso onverantwoord geweest om deze passage op te nemen in het convenant. Initiatiefneemster had vanwege dit risico juist door gemeente uit de vuurlinie gehouden moeten worden, hetgeen uiteindelijk ook is gebeurd.

Volgens het convenant zouden meldingen worden gemonitord. Er zijn in totaal 43 meldingen van overlast binnengekomen:

- 1 bewoner met 16 meldingen;
- 1 bewoner met 9 meldingen;
- 1 bewoner met 7 meldingen;
- 1 bewoner met 6 meldingen van overlast en 3 meldingen van ontevredenheid over het uitblijven van een serieuze reactie van gemeente op haar klachten.

Deze vier bewoners zijn allen woonachtig in de herenhuizen Endezant grenzend aan het losloopgebied en tevens bestuurslid van Buurtvereniging Park Endezant. Samen zijn ze verantwoordelijk voor 38 van de 43 meldingen van overlast: ze vormen de harde kern van de tegenstanders van dit initiatief op deze plek.

Buurtvereniging Park Endezant heeft haar opmerkingen en vragen met betrekking tot de proef samengevoegd in één document en deze op 1 augustus 2018 per e-mail aan gemeente gestuurd.

Wijk De Strijp is het woongebied tussen de Sir Winston Churchilllaan, de Schaapweg, de Sammersweg en De Strijplaan. Deze wijk is, met in totaal 224 hondenbezitters, vanaf het begin de scoop van deze proef geweest. De bewonersenquête heeft zich in eerste instantie dan ook gericht op de in totaal ruim 1400 huishoudens in deze wijk. Aanvullend zijn de bewoners aan de overkant van de Schaapweg bij dit evaluatieonderzoek betrokken: dit bracht het totale adressenbestand op 1878.

De enquête is door 203 respondenten ingevuld (waarvan 4 maal via telefonische ondersteuning). Het overgrote deel van de aangeschreven adressen heeft dus niet gereageerd (non respons van 89%). Dit wijst op beperkte betrokkenheid van de wijkbewoners ten aanzien van deze proef. De meest waarschijnlijke verklaringen hiervoor zijn dat men niet in het bezit is van een hond of te ver van het proefgebied af woont.

De bewonersenquête is in totaal door 14 direct aanwonenden ingevuld (= de helft van de in totaal 28 herenhuizen aan Endezant); zij zijn allen negatief over de omheining. 11 van hen waren bij aanvang van de proef al negatief; gedurende de proef is de mening van 3 direct aanwonenden gewijzigd van positief naar negatief. Het percentage respondenten met een negatieve mening over het proefgebied neemt af naarmate de woonafstand tot het proefgebied toeneemt.

69% van de respondenten blijkt positief over het omheinen van het losloopgebied.

Hun percentage groeit naarmate de woonafstand tot het proefgebied toeneemt.

De woonafstand lijkt daarmee een bepalende factor voor de mening over de proef.

Als belangrijkste positieve aspecten komen naar voren de veiligheid voor de honden en de verminderde hondenpoep in de rest van het park en de wijk.

Het verwijderen van de bank door de gemeente, na herhaalde klachten over privacy-inbreuk, is slecht gevallen bij de gebruikers van het losloopgebied. Vooral het verzuim hierover vooraf te communiceren naar betrokkenen is hier debet aan. Bovendien achtten de hondenbezitters de klachten van overlast en inbreuk op privacy veroorzaakt door gebruikers van de bank ongegrond. Zij willen de bank terug, met name voor de hondenbezitters die slecht ter been zijn.

LEERPUNTEN TOEKOMSTIGE BURGERINITIATIEVEN

1. Hanteer voor bewonersinitiatieven in de gemeentelijke organisatie een vorm van zaakgericht werken, zodat een centraal dossier wordt aangelegd voor documentatie en registratie.
2. Gemeente is bij een burgerinitiatief beslisser en opdrachtgever en dient goed de regie te houden op de communicatie aan betrokkenen.
3. Een taak als klachtenafhandeling niet (ook niet deels) overhevelen naar een natuurlijke persoon. Dit blijft een taak van gemeente of van een eventuele rechtspersoon waar het initiatief juridisch onder valt.
4. Als tussentijds ingrepen nodig zijn die van invloed zijn op de uitvoering van het initiatief, dan dient de gemeente hierover tijdig en zorgvuldig te communiceren met de betrokken partijen.
5. Burgerinitiatieven in groenzones (waar sprake is van multifunctioneel gebruik) kan weerstand oproepen bij mede gebruikers / direct omwonenden. Dit vergt een zorgvuldige afweging van belangen bij besluitvorming en goede communicatie aan betrokkenen.

4. De evaluatie van de proef

De centrale vraag is natuurlijk of de vier doelstellingen bij deze proef, zoals geformuleerd in het convenant, zijn gehaald.

Hiervóór werd al geconstateerd dat de indicatoren die tijdens de proef zijn gemonitord niet of onvoldoende indicatief zijn voor deze doelstellingen. Bovendien heeft een nulmeting ontbroken.

Voor een adequate evaluatie is daarom per doelstelling een aantal indicatoren toegevoegd. Deze indicatoren zijn merendeels niet concreet meetbaar, maar wel te herleiden vanuit de vele reacties die zijn binnengekomen over dit initiatief via de formele (meldingen bij gemeente) en informele kanalen (social media). Bovendien bevatte de bewonersenquête een aantal vragen die nader inzicht mogelijk maakten in de mate waarin de doelstellingen als gehaald kunnen worden beschouwd.

Hieronder evalueren we de vier doelstellingen aan de hand van de (later) toegevoegde indicatoren.

Doelstelling 1: Het bevorderen van de sociale samenhang in de buurt

Indicatoren doelstelling 1:

Zijn er gedurende de proef indicaties dat:

- *het initiatief aan sympathie heeft gewonnen onder de buurtbewoners of juist aan sympathie heeft ingeboet?*
- *het aantal positieve reacties t.o.v. negatieve reacties is toe- dan wel afgenomen?*
- *de tegenstellingen tussen voorstanders en tegenstanders zijn toe- of afgenomen?*
- *buurtbewoners willen dat de omheining blijft of verdwijnt?*

Aan de reacties gedurende de proef en aan de uitslag van de bewonersenquête is te zien dat de mening bij de direct aanwonenden negatiever is geworden en de mening van overige buurtbewoners juist positiever. Tegenstanders en voorstanders zijn scherper tegenover elkaar komen te staan; de uitingen van ongenoegen naar elkaar toe zijn toegenomen in aantal en intensiteit. Wel is de sociale samenhang binnen de groep voorstanders en de groep tegenstanders bevorderd. De proef de sociale samenhang in de buurt zelf niet bevorderd. Deze doelstelling is niet gehaald.

Doelstelling 2: Het vergroten van de sociale controle en het opruimen van de poep

Indicatoren doelstelling 2:

Zijn er gedurende de proef indicaties dat:

- *het elkaar aanspreken op wangedrag door buurtbewoners is toe- of afgenomen?*
- *buurtbewoners zich veilig genoeg voelen om elkaar aan te spreken?*
- *buurtbewoners openstaan voor commentaar op/correctie door elkaar?*
- *buurtbewoners hun problemen voornamelijk onderling oplossen?*

Uit de reacties gedurende de proef en de uitslag van de bewonersenquête is gebleken dat het elkaar (durven) aanspreken op gedrag persoonsafhankelijk is. Er zijn positieve reacties van direct omwonenden die op een normale manier met hondenbezitters in gesprek konden.

Er zijn ook positieve reacties van hondenbezitters die vooral onderling elkaar aanspreken op gedrag (opruimen poep, dichtmaken graafkuilen, beperken overlast voor direct omwonenden). Maar er zijn ook negatieve reacties over scheldpartijen en zelfs bedreigingen die tussen omwonenden en hondenbezitters hebben plaatsgehad. Ook zijn er negatieve reacties van hondenbezitters over de in hun ogen overdreven en/of vaak ongegronde meldingen van overlast door direct omwonenden. Er is voor het corrigeren van gedrag alsnog veelvuldig een beroep gedaan op gemeente, team Handhaving en wijkagent in plaats van het onderling op te lossen. De doelstelling om de sociale controle te vergroten lijkt daarmee slechts gedeeltelijk te zijn gehaald.

Het opruimen van de hondenpoep op het proefgebied is door de gebruikers voortvarend ter hand genomen. Er is van direct aanwonenden een enkele melding van stankoverlast binnengekomen, maar over het algemeen blijkt uit de reacties dat de hoeveelheid hondenpoep op het hondenlosloopgebied enorm is afgenomen in vergelijking met de situatie voor de omheining. Deze doelstelling is zeker gehaald.

Doelstelling 3: Het verminderen van hondenoverlast in omliggende omgeving

Indicatoren doelstelling 3:

Zijn er gedurende de proef indicaties dat:

- *er buiten het omheinde gebied minder sprake is van overlast (blaffen, poep) door honden?*
- *honden buiten het omheinde gebied aangeliend lopen?*
- *de verwachte aanzuigende werking niet tot parkeeroverlast heeft geleid?*

Uit de reacties gedurende de proef en de bewonersenquête blijkt dat er in de overige delen van het Park Endezant én in de wijk zelf minder hondenpoep wordt aangetroffen dan vóór de omheining van het losloopgebied. Wel zijn meerdere meldingen binnengekomen voorzien van foto's van loslopende honden in de woonwijk (waar een aanlijnplicht geldt); ook zetten sommige hondenbezitters hun fiets tegen het hek aan. De veronderstelde aanzuigende werking van hondenbezitters van buiten De Strijp of zelfs van buiten Rijswijk heeft geen meldingen van parkeeroverlast tot gevolg gehad. Op een enkele loslopende hond in de wijk na is de doelstelling om de hondenoverlast in de omliggende omgeving te verminderen grotendeels gehaald.

Doelstelling 4: Het bevorderen en activeren van bewonersparticipatie

Indicatoren doelstelling 4

Zijn er gedurende de proef indicaties dat:

- *bewoners meer betrokken zijn geraakt bij het welzijn /leefklimaat van hun wijk?*
- *een bewonersenquête een hoge respons en betrokkenheid laat zien?*
- *er vanuit andere wijken in Rijswijk belangstelling is voor soortgelijke initiatieven?*

Met een respons van 11% op de bewonersenquête in de totale onderzoeksgroep van 1878 huishoudens kan geconcludeerd worden dat de betrokkenheid van de buurtbewoners bij dit bewonersinitiatief nogal beperkt is. Hoe dichter men echter bij het proefgebied woont, des te hoger de respons, met een respons van 50% bij de direct aanwonenden (afstand < 10 meter). De proef heeft vooral bij deze direct omwonenden geleid tot een grotere mate van bewonersparticipatie.

De proefomheining van hondenlosloopgebied

De Strijp - Endezant

Een beperkte groep omwonenden heeft een eigen buurtvereniging (Park Endezant) opgericht en zijn van het begin af aan erg actief geweest in het bestrijden van de in hun ogen ongewenste (komst van de) omheining van het losloopgebied.

Zij hebben geprotesteerd tijdens de opening, ingesproken tijdens een raadsvergadering, een persoonlijk gesprek gevoerd met de wethouder, diverse WOB-verzoeken ingediend, tal van meldingen van overlast ingediend en met tal van ambtenaren contact gehad over deze meldingen van overlast.

Anderzijds is de betrokkenheid vanuit de hondenbezitters/gebruikers ook toegenomen, mede als reactie op de tegenstand vanuit de direct omwonenden. Ook zij hebben gesprekken gevoerd met wethouder en ambtenaren om uiting te geven aan hun betrokkenheid en enthousiasme omtrent deze proef.

Gedurende de proef zijn er twee initiatieven binnengekomen om soortgelijke (veilige) losloopgebieden voor honden te realiseren. Bewoners rondom het Huis te Hoornpark hebben een aanvraag ingediend om een gedeelte van het park (nu verbodsgebied voor honden) in te richten als losloopgebied voor honden. De bewonersorganisatie RijswijkBuiten wil ook graag een losloopgebied voor honden ingericht zien. Beide initiatieven zijn in afwachting van de uitkomsten van deze proef.

De doelstelling om bewonersparticipatie in Rijswijk te bevorderen en te activeren is daarmee gehaald.

5. Kernconclusies en aanbevelingen voor het vervolg

Deze rapportage leidt tot twee kernconclusies:

- Het omheinen van een losloopgebied voor honden overduidelijk in een behoefte voorziet, gezien het intensieve gebruik en de vele positieve reacties van hondenbezitters.
- Het omheinen van een losloopgebied voor honden nabij woningen door dit intensieve gebruik tot extra overlast leidt voor direct omwonenden. Deze extra overlast heeft voor veel negatieve reacties van direct omwonenden gezorgd en bovendien spanningen opgeleverd tussen deze omwonenden en de gebruikers van het omheinde losloopgebied.

Die conclusies leiden tot de volgende aanbevelingen

Er is veel behoefte aan veilige (al dan niet omheinde) losloopgebieden voor honden in Rijswijk. De gemeente heeft veel waardering voor dit burgerinitiatief dat voorziet in deze behoefte en de wijze waarop initiatiefneemster en overige hondenbezitters zich hebben ingezet voor het welslagen van deze proef. De proef heeft tevens belangrijke leerpunten opgeleverd voor toekomstige burgerinitiatieven. De locatie van de proef heeft echter toenemende weerstand opgeroepen bij een aantal direct omwonenden vanwege de overlast die is ontstaan door het intensievere gebruik van de locatie.

Dit alles leidt tot de aanbeveling om aan te sluiten bij de aanbevelingen van het onderzoeksrapport van Totta Research:

1. behoud de hekken op deze locatie;
2. bied meer veilige losloopgebieden voor honden aan in Rijswijk, zodat het gebruik zich verspreidt en de overlast op deze locatie afneemt.

De hekken die bij wijze van proef gedurende de proefperiode zijn geplaatst, krijgen hierdoor een permanent karakter.

Tot slot

Momenteel vindt evaluatie plaats van het Hondenbeleid van Rijswijk. Tijdens inspraakbijeenkomsten op 5 en 12 juli jl. is toegezegd om de uitkomst van deze proef mee te nemen bij het opstellen van het nieuwe Hondenbeleid. Concreet betekent dit dat er in het nieuwe Hondenbeleid uitspraken worden opgenomen over aantallen, locaties/spreiding en inrichting van veilige hondenlosloopgebieden in Rijswijk.

De leerpunten worden meegenomen bij de realisatie van toekomstige burgerinitiatieven om te kunnen profiteren van de opgedane kennis en ervaring bij dit experiment.

BIJLAGE 1

De betrokken partijen

1. Initiatiefneemster.
2. Bewonersorganisatie De Strijp vertegenwoordigd door de voorzitter.
3. VvE Burcht Endezant 2 vertegenwoordigd door de voorzitter.
4. Buurtvereniging Park Endezant vertegenwoordigd door de voorzitter¹.
5. Bewonersvereniging Endezant vertegenwoordigd door de voorzitter².
6. Bewonersorganisatie Steenvoorde Noord vertegenwoordigd door de voorzitter.
7. Gemeente Rijswijk vertegenwoordigd door senior beleidsmedewerker Dierenwelzijn.

¹ Op 1 juni 2018 is Buurtvereniging Park Endezant opgericht. Op 28 juni 2018 hebben zij gemeente Rijswijk daar schriftelijk van in kennis gesteld.

² Het bestuur van bewonersvereniging Endezant heeft in haar bestuursvergadering van 12 juli 2018 besloten om af te treden, omdat met de oprichting van buurtvereniging Park Endezant een voor hen onwerkbaar situatie is ontstaan. Bewonersvereniging Endezant is derhalve geen partij meer in deze evaluatie.

BIJLAGE 2

Fase 1 Voorbereiding (augustus 2015 – mei 2017)

De feitelijke gebeurtenissen

Datum	Gebeurtenis
26-8-2015	Het verzoek voor een omheind losloopgebied voor honden komt binnen bij gemeente Rijswijk, afkomstig van initiatiefneemster.
Sept. 2015	JvdB wordt ambtelijk behandelaar en eerste verkennende gesprekken vinden plaats. initiatiefneemster moet draagvlak creëren voor haar plan bij de buurtbewoners. Opdracht is minimaal 50 handtekeningen.
25-11-2015	Bewonersavond BO De Strijp met verhitte discussie als initiatiefneemster steun vraagt voor het plan omheining losloopgebied Strijp - Endezant. Door de commotie worden er deze avond geen handtekeningen opgehaald.
28-11-2015	Groot Rijswijk plaats artikel over het initiatief met oproep om steunbetuigingen via e-mail aan initiatiefneemster toe te sturen.
Dec. 2015	Initiatiefneemster ontvangt in totaal 54 steunbetuigingen en informeert JvdB.
Dec. 2015	Overleg initiatiefneemster en JvdB waarin de steunbetuigingen worden overhandigd en JvdB een overzicht heeft met het aantal hondenbezitters in De Strijp (224). JvdB zegt toe het met de wethouder te bespreken.
Januari 2016	Wethouder MB steunt het initiatief en wil de mogelijkheden voor realisatie onderzocht hebben.
Januari 2016 t/m augustus 2016	Intern locatieonderzoek door JvdB bij diverse afdelingen. Onderzochte locaties: • Huis te Landelaan (achter het dierenasiel) • Losloopstrook Strijp - Park Endezant • Ongebruikte voetbalvelden Kruisvaarderspark • Park Overvoorde • Veld achter Wellant College • Voormalig TEDO terrein Locaties zijn onderzocht op: strijdigheid bestemmingsplan, vergunningsplicht, archeologie, ecologie, bodemonderzoek nodig, parkeermogelijkheden, inrichtingsmogelijkheden omheining, voldoende oppervlakte, maaibeleid, risico op overlast / klachten, financiën, bereikbaarheid, toegankelijkheid, veiligheid, mogelijkheid plaatsen bankje en afvalbakken en informatieborden, handhaving, toezicht, eventuele strijdigheid met ander beleid.

De proefomheining van hondenlosloopgebied

De Strijp - Endezant

Datum	Gebeurtenis
Maart 2016	Het initiatief vindt aansluiting bij project Greenwish/EmpoweringPeople als 1 van de 5 participatieprojecten van gemeente Rijswijk. RvN is contactpersoon en nodigt initiatiefneemster uit voor deelname en bijeenkomst.
20-04-2016	Overleg (met verslag) tussen initiatiefneemster, JvdB en RvN. In dit verslag staan de knelpunten van het initiatief en de zoektocht naar de gemeentelijke rol verwoord.
24-05-2016	Initiatiefneemster vraagt in e-mail bericht aan JvdB of er nog ontwikkelingen zijn en geeft suggestie veldje hoek Generaal Spoorlaan / Kennedylaan.
25-05-2016	JvdB antwoord dat initiatiefneemster nogmaals het initiatief op overtuigende wijze moet opschrijven om inwoners en bestuur te overtuigen.
30-05-2016	Initiatiefneemster stuurt het hele verhaal onderbouwd met argumenten, krantenartikel en voorbeeld uit andere gemeente toe aan JvdB.
Juni 2016	Initiatiefneemster neemt deel aan “durf te vragen” training met tips over crowdfunding, fondswerving en subsidie aanvragen.
Augustus 2016	Eerste memo “hondenlosloopveld” van JvdB a.d.h.v. de uitkomsten van het interne locatieonderzoek waar het Kruisvaarderspark als meest geschikte locatie wordt genoemd. Dit memo bevat nog veel openstaande vragen.
25 -10-2016	Slotbijeenkomst project Greenwish/Empowering People traject in info centrum Plaspoelpolder.
21 -11-2016	JvdB overleg met wijkcoördinator CvT. Stellen samen een actielijst op voor verdere ondersteuning aan het initiatief.
12-12-2016	Bespreking in AmPO met wethouder MB over voortgang initiatief.
15-12-2016	Overleg initiatiefneemster, JvdB, CvT, RvN (tevens verslag) en notitie over voortgang initiatief. Locatieonderzoek heeft het aantal gereduceerd tot drie locaties(Voetbalvelden Kruisvaarderdsark, bestaande losloopstrook Strijp, voormalig TEDO terrein (niet goed uitgewerkt) RvN concludeert dat Gemeente aan zet is voor het vervolg.
12-1-2017	Ambtelijk overleg (JvdB, CvT, MvS, MvdL, RdB) strategie hoe verder om te gaan met het initiatief. RdB geeft aan dat er geen plannen zijn om de ecologische verbindingszone Schaapweg de komende jaren te ontwikkelen. Dit hoeft dus geen bezwaar te zijn voor deze locatie.

De proefomheining van hondenlosloopgebied

De Strijp - Endezant

Datum	Gebeurtenis
Februari 2017	Ambtelijk overleg met management waarin is besloten om andere ambtelijke trekker te zoeken voor dit initiatief. JvdB stelt een memo op voor de overdracht aan haar opvolger.
28-03-2017	Tweede memo van JvdB "Omheind losloopveld in Strijp op initiatief van buurtbewoners". In deze memo de voorkeur voor omheining van de bestaande losloopstrook Strijp - Endezant.
April 2017	YM neemt het dossier over van JvdB en introduceert zich aan initiatiefneemster en zegt toe het College van B&W op korte termijn een besluit te laten nemen a.d.h.v. deze tweede memo.
02-05-2017	YM ontvangt offerte van het bedrijf Hexta en tekening voor het plaatsen van het hekwerk.
30-05-2017	YM levert Collegevoorstel inclusief toelichting op voor besluitvorming.

BIJLAGE 3

Afwegingen bij twee locaties

Variabele	Voetbalveldjes Kruisvaarderspark	Honden losloopgebied Strijp-Endezant
Archeologie	Geen belemmering voor een omheind hondenlosloopgebied.	Geen belemmering voor een omheind hondenlosloopgebied.
Bereikbaarheid	Centrale ligging goed bereikbaar met de auto, openbaar vervoer, fiets en lopend, geschikt voor alle hondenbezitters in Rijswijk.	Naast woonwijk De Strijp niet goed bereikbaar met de auto (geen parkeerplek) en openbaar vervoer, wel met de fiets, lopend en specifiek geschikt voor hondenbezitters in De Strijp.
Bestemmingsplan	Bestemming op deze locatie is sport dus moet gewijzigd worden om dit in te kunnen richten als honden losloopgebied. Hiervoor bestaan procedures zodat dit geen onoverkomelijk bezwaar is.	Het gebied is al een hondenlosloopstrook dus qua bestemming wijzigt er niets.
Bodemonderzoek	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.
Ecologie	Twee velden zijn speciaal ingezaaid om als drachtgebied te fungeren voor bijen en andere insecten. Een derde veld is kort gemaaid en vormt ecologisch geen bezwaar hier een honden losloopgebied van te maken, hierbij opgemerkt dat loslopende honden een negatieve invloed hebben op de biodiversiteit in dat gebied.	De losloopstrook is tevens een primaire ecologische verbindingszone waar loslopende honden niet gewenst zijn. (Groenbeleidsplan) Het plaatsen van hekken vormt een belemmering voor doorgang door dit gebied voor andere dieren. Loslopende honden hebben een negatieve invloed op de biodiversiteit in dat gebied.
Financiën	Cofinanciering vanuit de initiatiefnemers waarschijnlijk lastiger te realiseren omdat het gebied geen binding heeft met een specifieke wijk.	Cofinanciering via fondswerving en crowdfunding van buurtbewoners / buurtorganisaties.
Handhaving en toezicht	Gebied ligt afgelegen hetgeen toezicht houden en handhaving bemoeilijkt. Sociale controle door de gebruikers van het gebied.	Gebied is goed overzichtelijk en bereikbaar voor toezichthouders en handhavers. Sociale controle door omwonenden en gebruikers van het gebied.

De proefomheining van hondenlosloopgebied

De Strijp - Endezant

Variabele	Voetbalveldjes Kruisvaarderspark	Honden losloopgebied Strijp-Endezant
Inrichtings-mogelijkheden	De toegangsweg naar het veld kan afgesloten worden met een hek. Het veld is omringd door sloten met riet hetgeen een natuurlijke omheining vormt. Vraag is of dat voldoende is om honden op het terrein te houden of dat alsnog hekken nodig zijn.	Het terrein is eenvoudig met hekwerk bij de toegangswegen af te sluiten.
Maaibeleid	Het hekwerk moet dusdanig geplaatst worden dat het geen belemmering vormt voor het maaien. Dit is mogelijk.	Het hekwerk moet dusdanig geplaatst worden dat het geen belemmering vormt voor het maaien. Dit is mogelijk.
Mogelijkheid plaatsen bankje, afvalbakken en informatieborden	Geen probleem.	Geen probleem.
Oppervlakte	Ruim voldoende.	Ruim voldoende.
Parkeren	Er is voldoende parkeermogelijkheid op de van Vredenburgweg.	Geen extra parkeermogelijkheid, indien hondenbezitters van buiten de wijk met de auto komen dan geeft dat extra parkeerdruk in de wijk.
Risico op overlast / klachten	Ruime afstand tot woningen waardoor de kans op overlast (geluid, stank, parkeren) nihil is.	Dicht bij woningen met weerstand bij direct omwonenden vanwege toename overlast (geluid, stank, parkeren).
Strijdigheid met ander beleid	Geen.	Dubbelfunctie met het Groenbeleidsplan 2010-2020 i.v.m. de primaire ecologische verbindingzone.
Toegankelijkheid	Het terrein ligt in het Kruisvaarderpark en is vrij toegankelijk. Het plaatsen van hekken belemmert de toegankelijkheid voor minder validen.	Het gebied is vrij toegankelijk. Het plaatsen van hekken belemmert de toegankelijkheid voor minder validen.
Veiligheid	Het gebied ligt in het Kruisvaarderpark afgelegen van woningen en doorgaande wegen. Dit kan (in het donker) voor hondenbezitters een gevoel van onveiligheid geven.	Nabij woningen en doorgaande weg met voldoende sociale controle.

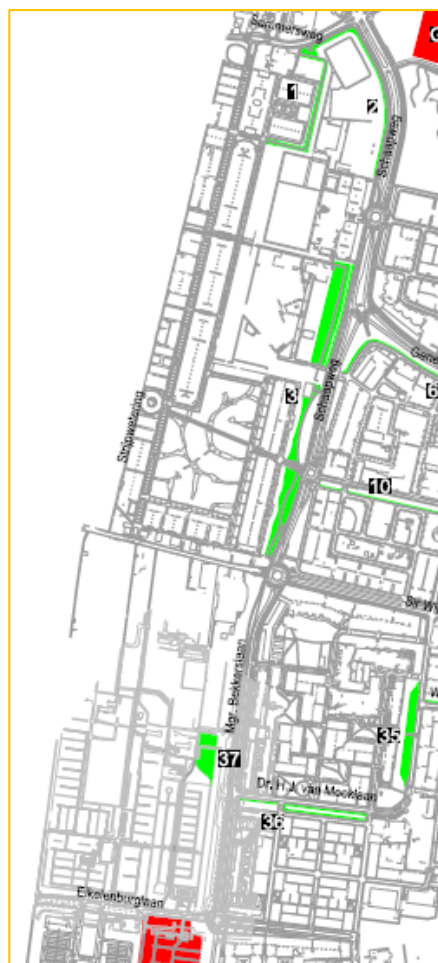
Variabele	Voetbalveldjes Kruisvaarderspark	Honden losloopgebied Strijp-Endezant
Vergunningsplicht	Omgevingsvergunning omdat het afwijkt van de bestemming.	Niet van toepassing

BIJLAGE 4

Primaire ecologische verbindingszone versus hondenlosloopgebied

Op **12 augustus 2008** is een uitvoeringsvoorschrift van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) door het College van B&W vastgesteld met een nieuwe hondenkaart voor Rijswijk met daarin alle losloopgebieden en verbodsgebieden voor honden.

Op **8 september 2008** is deze nieuwe hondenkaart gepubliceerd in Groot Rijswijk en is de nieuwe hondenkaart van kracht gegaan. De gehele groenstrook langs de Schaapweg is daarbij aangemerkt als losloopgebied voor honden. In navolgende jaren is de hondenkaart voor Rijswijk op onderdelen aangepast (o.a. op 28 juli 2009, 13 september 2011 en 9 juni 2015). Tot op de dag van vandaag is deze groenstrook langs de Schaapweg echter hondenlosloopgebied gebleven en als dusdanig ook vastgelegd in de APV en te vinden op de gemeentelijke website.

De proefomheining van hondenlosloopgebied

De Strijp - Endezant

In **december 2009** is het Groenbeleidsplan 2010 – 2020 vastgesteld. In het Groenbeleidsplan 2010-2020 staat de gehele groene strook langs de Schaapweg aangemerkt als een primaire ecologische verbindingszone. Op pagina 22 van het Groenbeleidsplan 2010-2020 is het volgende te lezen: *“In primaire verbindingszones is de verstoring van fauna funest voor het functioneren van een verbindingszone als totaal. Daarom zijn loslopende honden in primaire verbindingszones niet gewenst”*.

In de rest van het Groenbeleidsplan 2010-2020 worden verder geen uitspraken gedaan over (loslopende) honden in de secundaire verbindingszones, de Landgoederenzone en de Stadsparkzone. Zie onderstaande kaart voor de primaire en secundaire ecologische verbindingszones.

<http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmlloutput/Actueel/Rijswijk/CVDR107487.html>

De Strijp - Endezant

De proef Omheining hondenlosloop-gebied De Strijp - Endezant heeft tegenstanders en voorstander van het initiatief tegenover elkaar gezet. Tegenstanders beroepen zich op het Groenbeleidsplan 2010 - 2020 waarin dit gebied staat aangemerkt als primaire ecologische verbindingzone waar loslopende honden niet gewenst zijn. Voorstanders beroepen zich op de hondenkaart waarin dit gebied staat aangemerkt als een losloopgebied voor honden. Beide partijen hebben gelijk, want beiden zijn door het College van B&W vastgesteld beleid. Er is in het proefgebied sprake van een dubbelfunctie die ook door de gemeentelijke organisatie wordt erkend en geaccepteerd. In het proefgebied park Endezant is dus sprake van een primaire ecologische verbindingzone waar loslopende honden zijn toegestaan, ook al is dat niet gewenst.

Dubbelfuncties in groengebieden

De dubbelfunctie tussen het Groenbeleid en de hondenkaart speelt zich niet alleen af op de groenstrook langs de Schaapweg, maar ook in andere primaire ecologische verbindingzones. Zie de gele arceringen in onderstaande kaart. (NB: de roze arceringen zijn de secundaire verbindingzones die tevens hondenlosloopgebied zijn)

Het is zeer gebruikelijk om in parken en groengebieden meerdere functies onder te brengen daar er namelijk onder onze inwoners tal van wensen en behoeften bestaan voor het gebruik van het groen. We erkennen en accepteren dit multifunctioneel gebruik van onze groengebieden ook al leidt dit wel eens tot botsingen tussen de diverse gebruikers.

BIJLAGE 5

Overzicht van gebeurtenissen in de uitvoeringsfase

Om redenen van privacy zijn de meldingen geanonimiseerd.

Datum	Gebeurtenis
06-10-2017	Initiatiefneemster verspreidt informatiebrief onder bewoners wiens woning direct grenst aan het losloopgebied. In de brief staat o.a. dat gemeente toestemming heeft gegeven voor het plaatsen van de hekken en de datum van de opening.
09-10-2017	Aanvang werkzaamheden voor het plaatsen van de hekken.
10-10-2017	Bewoner vraagt toestemming / vergunning voor een protestactie tijdens de opening op 25 oktober.
11-10-2017	Bewonersvereniging Endezant uit hun ongenoegen niet geïnformeerd te zijn over de komst van hekken bij het losloopgebied voor honden te Strijp - Endezant.
11-10-2017	Bewoner uit ongenoegen niet geïnformeerd te zijn over de komst van hekken bij het losloopgebied voor honden te Strijp - Endezant.
17-10-2017	Bewonersorganisatie De Strijp uit ongenoegen niet geïnformeerd te zijn over de komst van hekken bij het losloopgebied voor honden te Strijp - Endezant.
17-10-2017	Telegraaf artikel "Balen van honden poepplek".
17-10-2017	Aanvullende informatie wordt verstrekt voor de vergunning voor de protestactie.
19-10-2017	Gemeente geeft toestemming om onder voorwaarden een protestactie te houden tijdens de opening 25 oktober.
21-10-2017	Twee bewoners uit hun ongenoegen niet geïnformeerd te zijn over de komst van hekken bij het losloopgebied voor honden te Strijp - Endezant.
21-10-2017	Tegenstanders verspreiden brief onder buurtbewoners met oproep te protesteren tijdens de opening.
23-10-2017	Herhaalde oproep om te komen protesteren tijdens de opening.
23-10-2017	Programma van de opening wordt besproken in het AmPO met wethouder MB.

De proefomheining van hondenlosloopgebied

De Strijp - Endezant

Datum	Gebeurtenis
25-10-2017	Feestelijke opening van het omheinde losloopgebied door wethouder MB.
25-10-2017	Protestactie tijdens de opening door tegenstanders van omheining van het losloopgebied.
27-10-2017	Bewoner maakt melding van overlast door honden en hun eigenaren.
30-10-2017	Bewoner maakt melding van overlast door honden en hun eigenaren.
01-11-2017	Bewoner uit ongenoegen niet geïnformeerd te zijn over de komst van hekken bij het losloopgebied voor honden te Strijp - Endezant.
06-11-2017	Bewoner meldt dat door de hekken het gebied minder toegankelijk is geworden voor minder validen.
10-11-2017	Bewoner maakt melding van overlast door honden en hun eigenaren.
13-11-2017	Bewoner maakt melding van overlast door honden en hun eigenaren.
26-11-2017	Bewoner maakt melding van overlast door honden en hun eigenaren.
04-12-2017	Bewoner uit ongenoegen niet geïnformeerd te zijn over de komst van hekken bij het losloopgebied voor honden te Strijp - Endezant.
14-01-2018	Bewoner maakt melding van overlast door honden en hun eigenaren.
15-01-2018	Bewoner maakt melding van overlast door honden en hun eigenaren.
16-01-2018	Bewoner maakt melding van overlast door honden en hun eigenaren.
22-01-2018	Bewoner maakt melding van overlast door honden en hun eigenaren.
09-02-2018	Twee bewoners maken melding van overlast door honden en hun eigenaren.
12-03-2018	Bewoner maakt melding dat het hek een drempel vormt voor waterhoentjes.
14-03-2018	Bewoner maakt melding dat het hek een drempel vormt voor waterhoentjes.
14-03-2018	Bewoner maakt melding van overlast door honden en hun eigenaren.
15-03-2018	Bewoner maakt melding van overlast door honden en hun eigenaren.

Datum	Gebeurtenis
04-04-2018	Bewoner maakt melding van overlast door honden en hun eigenaren.
06-04-2018	Bewoner maakt melding van overlast door honden en hun eigenaren.
10-04-2018	Bewoner maakt melding van overlast door honden en hun eigenaren.
18-04-2018	Bewoner maakt melding van overlast door honden en hun eigenaren.
19-04-2018	Bewoner maakt melding van overlast door honden en hun eigenaren.
23-04-2018	Bewoner uit ongenoegen dat er geen overleg plaatsvindt met de direct omwonenden. Zelfde bewoner maakt melding van overlast door honden en hun eigenaren
09-05-2018	Bewoner maakt melding van overlast door honden en hun eigenaren.
15-05-2018	Bewoner uit ongenoegen dat er geen overleg plaatsvindt met de direct omwonenden. Zelfde bewoner maakt melding van overlast door honden en hun eigenaren
16-05-2018	Bewoner maakt melding van overlast door honden en hun eigenaren.
18-05-2018	Bewoner maakt melding van overlast door honden en hun eigenaren.
24-05-2018	Bewoner maakt melding van overlast door honden en hun eigenaren.
29-05-2018	Twee bewoners maken melding van overlast door honden en hun eigenaren.
30-05-2018	Gesprek tussen opgavenmanagers SV en RS met vier bewoners herenhuizen Endezant a.d.h.v. diverse klachten.
11-06-2018	Bewoner maakt melding van overlast door honden en hun eigenaren.
12-06-2018	Bewoner vindt reactie van gemeente onvoldoende. Handhaver sturen is geen oplossing voor overzwemmende honden in achtertuin.
12-06-2018	Bewoner maakt melding van overlast door honden en hun eigenaren.
12-06-2018	Bewoner vraagt wanneer bankje wordt verwijderd.
15-06-2018	Verwijdering bankje schuin tegenover achterzijde Endezant 18.
16-06-2018	Bewoner pleit voor behoud omheind losloopgebied en terugplaatsen bankje.

De proefomheining van hondenlosloopgebied

De Strijp - Endezant

Datum	Gebeurtenis
18-06-2018	Bewoner pleit voor behoud omheind losloopgebied
25-06-2018	Bewoner wil oplossing voor overzwemmende honden in achtertuin want is onveilig voor eigen kinderen.
27-06-2018	Twee bewoners pleiten voor behoud omheind losloopgebied.
28-06-2018	Diverse insprekers tijdens het forum die hun ongenoegen uiten over de omheining van hondenlosloopgebied De Strijp - Endezant. Wethouder MB zegt gesprek toe met de tegenstanders van het initiatief. Zie gesprek 9 juli 2018.
29-06-2018	Bewoner maakt melding van overlast door honden en hun eigenaren.
30-06-2018	Bewoner pleit voor behoud omheind losloopgebied en terugplaatsen bankje.
02-07-2018	Bewoner wil een serieuze reactie op meerdere klachten die onbeantwoord zijn gebleven.
09-07-2018	Gesprek bestuur buurtvereniging Park Endezant met wethouder MB a.d.h.v. oprichting BV en diverse klachten over het initiatief.
12-07-2018	Bewonersorganisatie De Strijp, Bewonersvereniging Park Endezant, initiatiefneemster, VvE de Burcht worden gevraagd input aan te leveren voor de bewonersenquête.
13-07-2018	BV Park Endezant kondigt aan hun eigen buurtonderzoek uit te voeren en geen input aan te leveren voor het gezamenlijke evaluatieonderzoek.
13-07-2018	Bewoner maakt melding van overlast door honden en hun eigenaren.
15-07-2018	Bewoner maakt melding van strijdigheid losloopgebied met Groenbeleid en nota Dierenwelzijn.
16-07-2018	Bewoner maakt melding van overlast door honden en hun eigenaren.
17-07-2018	Bewoner maakt melding van waardevermindering woning door losloopgebied.
18-07-2018	Buurtvereniging Park Endezant verzoekt de drangers van de hekken lichter af te stellen om de toegankelijk voor senioren en minder validen te verbeteren.

De proefomheining van hondenlosloopgebied

De Strijp - Endezant

Datum	Gebeurtenis
18-07-2018	Bewoner heeft nog steeds geen reactie gekregen van gemeente op klachten van overlast.
19-07-2018	Bewoner maakt melding van overlast door honden en hun eigenaren en strijdigheid losloopgebied met groenbeleid en nota dierenwelzijn.
22-07-2018	Bewoner maakt melding van overlast door honden en hun eigenaren.
01-08-2018	Bewoner maakt melding van overlast door honden en hun eigenaren.
01-08-2018	BV Park Endezant stuurt per mail opmerkingen en vragen over omheind losloopgebied Strijp - Endezant.
15-08-2018	Initiatiefneemster stuurt overzicht van tellingen periode 19-10-2017 t/m 13-08-2018 met in totaal 96 telmomenten op verschillende dagen en verschillende tijdstippen.
16-08-2018	BO Steenvoorde Noord sluit zich aan bij het evaluatieonderzoek vanwege bewoners aan de Schaapweg die ook gebruik maken van het losloopgebied.
23-08-2018	Aangeleverde input voor de bewonersenquête van BO De Strijp, VvE de Burcht – Endezant 2, BO Steenvoorde Noord en initiatiefneemster verwerkt in vragenlijst en voor akkoord aan deze partijen verzonden.
23-08-2018	Gemeente Rijswijk geeft Totta Research de opdracht het evaluatieonderzoek met de bewonersenquête uit te voeren.
28-08-2018	Bewoner maakt melding van overlast door honden en hun eigenaren.
24-10-2018	Proefperiode van 1 jaar na de opening op 25-10-2017 ten einde.

BIJLAGE 6

Tellingen gebruik hondenveldje door initiatiefneemster

Datum	Dag	Tijd	Honden	Mensen
19-10-2017	do	11:00	8	7
30-10-2017	ma	11:00	6	5 + kindjes
05-11-2017	zo	9:30	5	4
06-11-2017	vr	11:55	5	5
10-11-2017	vr	12:45	3	2
16-11-2017	do	12:15	3	2
19-11-2017	zo	12:15	1	4
04-12-2017	ma	11:00	2	1
18-12-2017	ma	11:00	3	2
01-01-2018	ma	16:30	2	2
13-01-2018	za	13:00	4	4
15-01-2018	ma	9:30	0	0
16-01-2018	di	0:00	0	0
21-01-2018	zo	12:21	3	5
21-01-2018	zo	14:24	1	2
23-01-2018	di	16:15	0	0
27-01-2018	za	12:10	5	5
30-01-2018	di	14:35	2	1 scootmobiel
01-02-2018	do	17:20	3	3
08-02-2018	do	12:00	0	0
08-02-2018	do	16:30	3	3
13-02-2018	di	16:37	0	2
20-02-2018	di	16:03	3	3
16-03-2018	vr	11:45	3	2

De proefomheining van hondenlosloopgebied

De Strijp - Endezant

Datum	Dag	Tijd	Honden	Mensen
16-03-2018	vr	15:45	1	1
23-03-2018	vr	11:30	3	2
25-03-2018	zo	11:30	0	0
25-03-2018	zo	12:00	3	3
26-03-2018	ma	11:45	3	2
27-03-2018	di	16:07	3	2
22-04-2018	zo	17:10	8	8
23-04-2018	ma	11:30	5	4
24-04-2018	di	16:10	10	10
25-04-2018	wo	11:38	2	1
27-04-2018	vr	11:55	6	5
02-05-2018	wo	11:21	4	3
04-05-2018	vr	11:08	6	6
09-05-2018	wo	12:20	7	6
19-05-2018	za		3	3
14-05-2018	ma	11:42	2	1
27-05-2018	zo	11:44	2	1
04-06-2018	ma	11:15	2	1
07-06-2018	do	9:43	7	7
08-06-2018	vr	11:36		
11-06-2018	ma	11:41	2	2
13-06-2018	wo	11:12	2	2
14-06-2018	do	11:30	4	3
15-06-2018	vr	11:48	3	2
17-06-2018	zo	7:19	2	1
20-06-2018	wo	11:11	5	4
01-07-2018	zo	12:10	4	4

De proefomheining van hondenlosloopgebied

De Strijp - Endezant

Datum	Dag	Tijd	Honden	Mensen
02-07-2018	ma	11:24	2	1
03-07-2018	di	16:04	0	0
04-07-2018	wo	20:30	0	0
05-07-2018	do	11:36	7	4
06-07-2018	vr	11:17	5	3
07-07-2018	za	14:45	0	0
07-07-2018	za	22:20	0	0
08-07-2018	zo	7:10	2	1
08-07-2018	zo	8:20	0	0
08-07-2018	zo	12:00	3	4
08-07-2018	zo	12:30	6	5
08-07-2018	zo	12:37	3	4
09-07-2018	ma	11:38	3	2
09-07-2018	ma	15:10	2	
09-07-2018	ma	15:25	2	
11-07-2018	wo	11:45	4	5
15-07-2018	zo	8:14	5	3
13-07-2018	vr	16:15	4	3
13-07-2018	vr	22:10	3	3
19-07-2018	do	11:34	4	3
20-07-2018	vr	11:26	2	6
19-07-2018	do	10:45	2	1
20-07-2018	vr	10:30	1	1
21-07-2018	za	11:20	2	1
24-07-2018	di	11:32	3	3
25-07-2018	wo	7:45	2	1
27-07-2018	vr	6:30	3	2

De proefomheining van hondenlosloopgebied

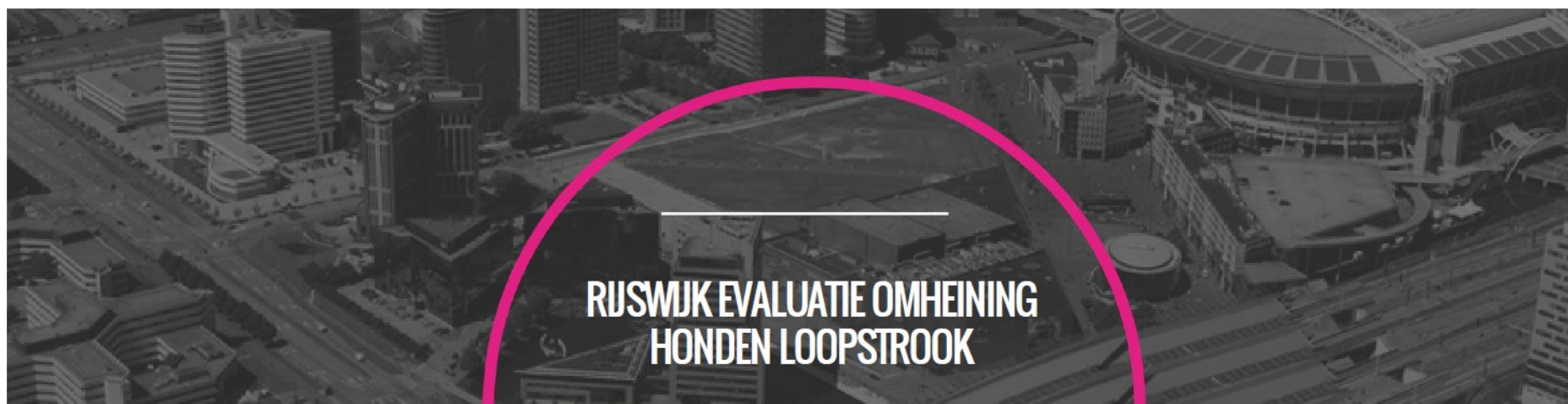
De Strijp - Endezant

Datum	Dag	Tijd	Honden	Mensen
28-07-2018	za	7:30	3	2
29-07-2018	zo	8:43	3	3
29-07-2018	zo	13:35	2	2
25-07-2018	wo	22:45	1	1
26-07-2018	do	22:45	1	1
27-07-2018	vr	22:45	1	1
28-07-2018	za	22:45	1	1
30-07-2018	ma	11:07	3	2
30-07-2018	ma	13:12	5	4
01-08-2018	wo	11:16	3	4
02-08-2018	do	11:44	2	1
05-08-2018	zo	11:00	3	2
06-08-2018	ma	19:30	10	
08-08-2018	wo	11:00	2	2
09-08-2018	do	10:45	2	1
11-08-2018	za	11:00	5	5
11-08-2018	za	12:12	6	4
13-08-2018	ma	17:00	6	5

BIJLAGE 7

De onderzoeksrapportage van Totta Research

Rapportage

September 2018

20950

TOTTA

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING

PAGINA 3

2. SAMENVATTING

PAGINA 5

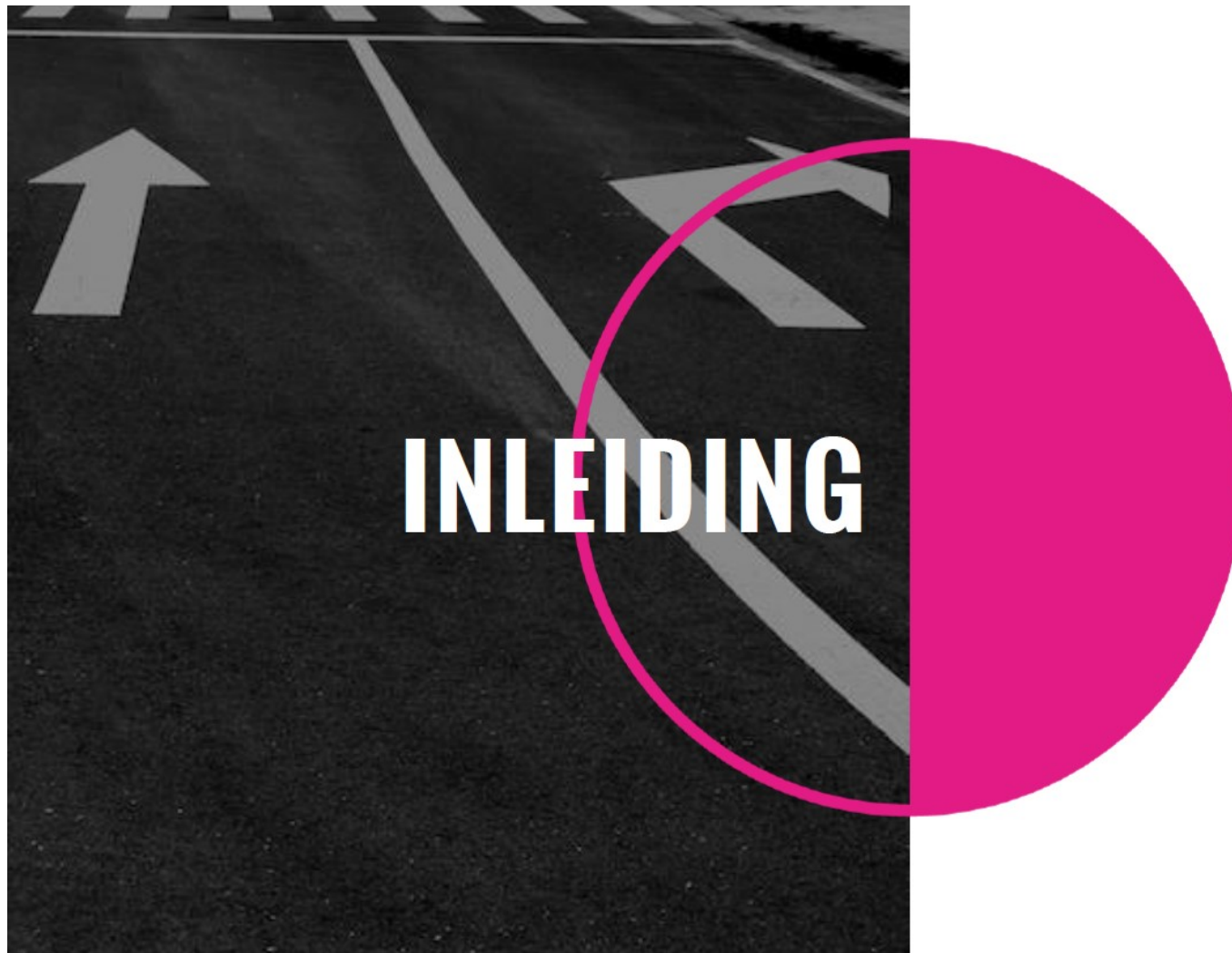
3. RESULTAAT

PAGINA 7

4. VERANTWOORDING

PAGINA 15

ACHTERGROND

De gemeente Rijswijk heeft in oktober 2017 het hondenuitlaatgebied gelegen in de wijk Endezant omheind. Deze hekken moeten voor extra veiligheid zorgen, de honden kunnen zo namelijk niet meer de drukke naastgelegen straat oprennen. Er zijn echter ook tegenstanders van het plaatsen van de hekken. Een deel van de omwoners geeft namelijk aan dat ze nu meer overlast ervaren van het uitlaatgebied. Na bijna een jaar wil de gemeente Rijswijk de situatie rondom de omheining evalueren. Hierbij is de mening van de buurtbewoners van groot belang, zodoende is er onder deze groep een kwantitatief onderzoek uitgevoerd. Via een brief zijn ze uitgenodigd om een online vragenlijst in te vullen, er bestond ook een mogelijkheid om de vragenlijst telefonisch te beantwoorden.

In de analyse wordt er gekeken naar de afstand van het park waarop men woont. Door deze splitsing te maken kan er meer gezegd worden over bepaalde groepen voor- en tegenstanders. Er bestaat namelijk een vermoeden dat de mensen die aan het park wonen de voornaamste groep tegenstanders vormt.

DOELSTELLING

De doelstelling van het huidige onderzoek is het toetsen of de buurtbewoners willen dat de omheining blijft of wordt verwijderd. Hierbij is gevraagd hoe ze denken over de hekken en hoe het gebied mogelijk verbeterd kan worden. Met deze resultaten kan de gemeente Rijswijk een besluit maken over wat er in de toekomst met de omheining gaat gebeuren.

Totta heeft in september het onderzoek uitgevoerd onder de buurtbewoners. In dit rapport worden de resultaten van 203 buurtbewoners behandeld en wordt een korte samenvatting gegeven. De telefonische respondenten hebben niet altijd de volledige vragenlijst beantwoord, daarom zijn deze reactie alleen meegenomen in de open antwoorden.

SAMENVATTING

Op basis van het huidige onderzoek adviseren wij om de hekken te behouden, maar de buurtbewoners wel meerdere alternatieven aan te bieden. Dit zal de drukte en overlast van het park voor omwonenden beperken. Het oude voetbalterrein lijkt hiervoor een geschikte locatie. Op deze manier wordt de overlast verminderd en kan de veiligheid van de huidige situatie behouden worden.

Ongeveer zeven op de tien buurtbewoners vinden namelijk dat de hekken moeten blijven. Voorstanders van de omheining vinden de extra veiligheid erg prettig. De honden kunnen niet meer de straat oprennen, dit is zowel voor de honden als voor de automobilisten een verbetering. Het gebied is vooral welkom omdat er weinig alternatieven zijn. Veel hondeneigenaren zijn dan ook voorstander van de hekken.

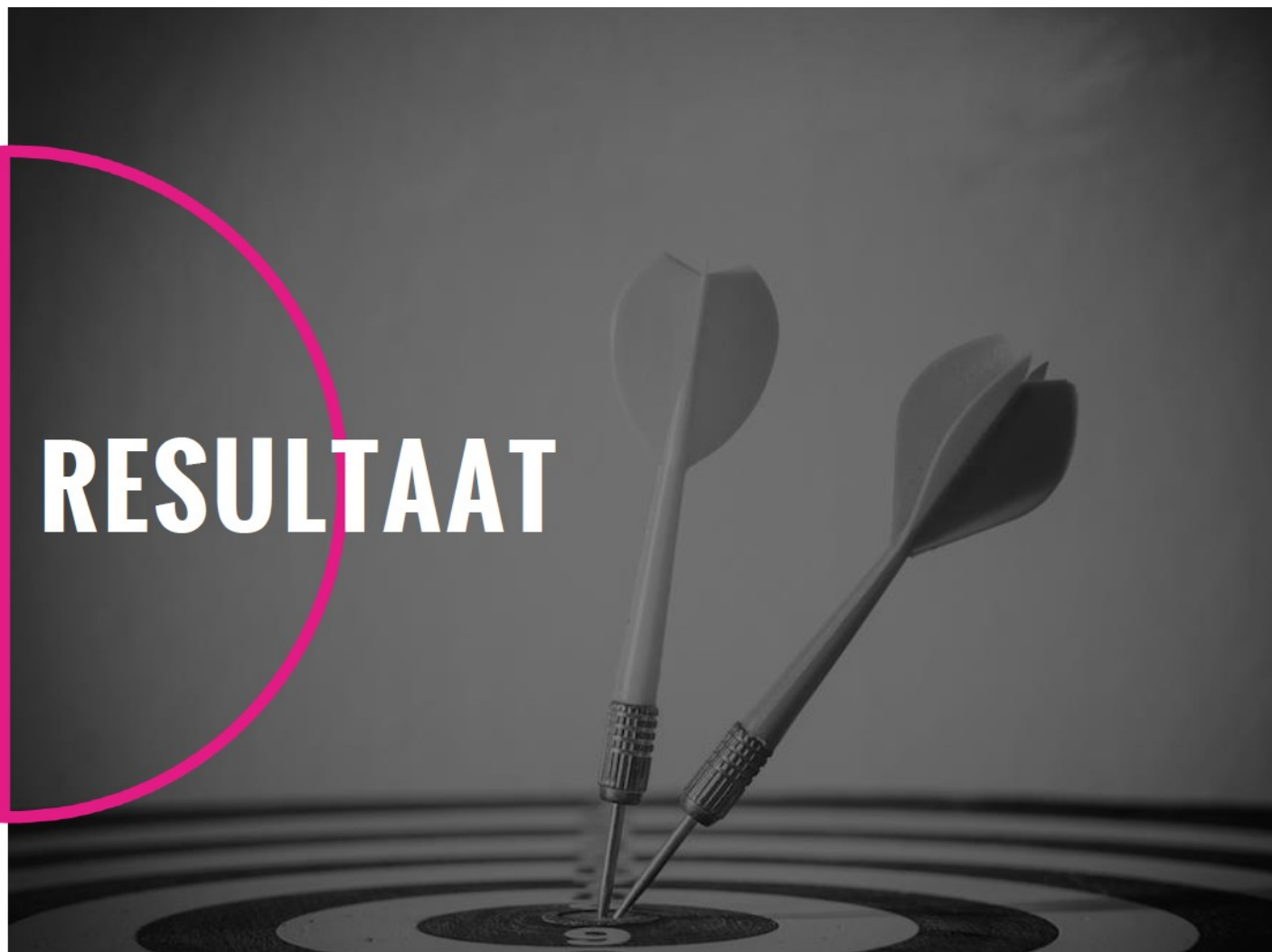
Als verbeterpunt ziet men graag extra bankjes en vuilnisbakken. Ook zien ze graag meer controle op de opruimplicht en loslopende honden waar dit niet is toegestaan. Naast deze voorstanders is ongeveer één op de tien buurtbewoners neutraal in de kwestie.

Ruim twee op de tien buurtbewoners willen dat de omheining wordt verwijderd. Tegenstanders ervaren overlast van de zowel de honden als de eigenaren. De honden zijn niet goed opgevoed en maken van vroeg in de ochtend tot laat in de avond lawaai, daarnaast ruimen de baasjes niet op. Na het plaatsen van de hekken is het park ook minder toegankelijk voor wandelaars en kleine kinderen. Het laatste regelmatig benoemde punt is dat de hekken de ecologische zone hebben verstoord.

Deze groep ziet weinig verbeterpunten van het gebied zelf en ziet liever de hekken verdwijnen of naar een alternatieve bestemming verhuizen.

Als alternatief ziet men het oude voetbalterrein en kleine locaties in de buurt waar geen direct omwonenden zijn. Als deze alternatieven er komen wordt het minder druk bij het losloopgebied Endezant, met minder overlast tot gevolg. Maar het liefste ziet men het gebied terugkeren naar de oude situatie.

De direct omwonenden zijn nagenoeg allemaal tegenstanders van de hekken. Deze groep ervaart het meeste geluidsoverlast en geeft aan ontevreden te zijn met de gang van zaken omtrent de omheining.

VIER OP DE TIEN BUURTBEWONERS IS IN BEZIT VAN EEN HOND

- Negen op de tien hondenbezitters maakt wel eens gebruik van het losloopgebied.
- De direct omwonenden zijn minder vaak in het bezit van een hond.
- Volgens brancheorganisatie Dibevo** heeft in heel Nederland 19% van de huishoudens een hond.

Bent u in het bezit van een hond?

Afstand tot park	Totaal	<10 meter	10-100 meter	>100
Ja	39%	7%	38%	43%
Nee	61%	93%	62%	58%
Totaal	199	14*	65	120

Maakt u gebruik van het omheinde losloopgebied gelegen aan Endezant?

	Totaal
Ja, dagelijks	45%
Ja, een aantal keer per week	34%
Ja, incidenteel	10%
Nee	10%

*Vanwege de lage n (=14) zijn de percentages slechts indicatief.

**<https://dibevo.nl/pers/meer-dan-4-miljoen-huishoudens-8-hebben-een-of-meer-huisdieren/>

BIJNA ZEVEN OP DE TIEN BUURTBEWONERS IS POSITIEF OVER HET PLAATSEN VAN DE HEKKEN

- De groep direct omwonenden zijn nagenoeg allemaal negatief over de omheining.
- Bijna één op de tien buurtbewoners is neutraal of heeft geen mening over de hekken.

Wat vindt u er van dat er hekken zijn geplaatst bij het losloopgebied voor honden bij woonwijk Endezant?

Afstand tot park	Totaal	<10 meter	10-100 meter	>100
Negatief	21%	93%	23%	12%
Neutraal / geen mening	10%	7%	6%	12%
Positief	69%	0%	71%	77%
Totaal	199	14*	65	120

*Vanwege de lage n (=14) zijn de percentages slechts indicatief.

9

BIJNA ZEVEN OP DE TIEN BUURTBEWONERS WILLEN DAT DE OMHEINING BLIJFT

- Onder de direct omwonenden wil nagenoeg iedereen dat de hekken verdwijnen.
- De buurtbewoners zonder hond zijn gemiddeld minder positief dan buurtbewoners met hond.
- De percentages zijn vergelijkbaar met het aantal bewoners dat negatief/positief is over de hekken.

Vindt u dat de hekken moeten:

Afstand tot park	Totaal	<10 meter	10-100 meter	>100
Verdwijnen	22%	93%	23%	13%
Neutraal / geen mening	9%	7%	8%	10%
Blijven	69%	0%	69%	78%
Totaal	199	14*	65	120

Vindt u dat de hekken moeten:

Heeft wel/geen hond	Totaal	Geen hond	Hond
Verdwijnen	22%	28%	12%
Neutraal / geen mening	9%	11%	5%
Blijven	69%	61%	83%
Totaal	199	122	65

*Vanwege de lage n (=14) zijn de percentages slechts indicatief.

10

VOORSTANDERS VINDEN DAT DE VEILIGHEID IS VERBETERD

- Vooral de verbetering van de veiligheid komt vaak naar voren, zowel voor de honden als al het verkeer rondom het gebied. De eigenaren laten nu gerust hun hond rennen/spelen zonder zich zorgen maken.
- Als verbeterpunt ziet men graag dat er één of meer extra banken en prullenbakken komen in het gebied. Tevens ziet men graag een strengere controle op de opruim- en aanlijnplicht.

Kunt u aangeven waarom u positief bent over de hekken?

‘Ik kan mijn hond zo vrij laten lopen en hoef me geen zorgen te maken dat ze wordt overreden.’

‘Geen overlast van hondenvuil in de wijk en het park.’

‘Fijn dat er een loslooplek voor honden is. Er is al zoveel verboden gebied voor ze.’

‘Veilig (ivm verkeer), schoon(een voorbeeld voor vele andere groene plekken in de Strijp), dichtbij huis, er lopen geen agressieve honden en voor de eigenaren is alles goed te overzien.’

‘Minder hondepoep in de rest van het parkje.’

‘Veiliger voor de omgeving en honden kunnen niet weglopen.’

Heeft u voor de gemeente nog suggesties om het losloopgebied te verbeteren?

‘Een tweede bank met afvalbak plaatsen.’

‘Actief controleren en boetes uitdelen aan hondeneigenaren die uitwerpselen niet opruimen.’

‘De honden worden al ruim voor het betreden van het gebied van de riem gehaald. Graag meer handhaving hierop.’

‘Jammer dat een bank is weggehaald. De sloot die grenst aan het gebied is erg smerig. Verder prima.’

‘Bij de ingang van het terrein, een kastje plaatsen met gratis zakjes om de eigenaren te stimuleren de poep van hun hond (honden) in te verzamelen.’

‘Een extra bankje, deze was er wel, maar is helaas weggehaald.’

TEGENSTANDERS ERVAREN MEER OVERLAST

- Tegenstanders zien dat het gebied minder toegankelijk is geworden voor kinderen en wandelaars. Na het plaatsen van de omheining zijn er meer honden die minder goed opgevoed zijn. Ook is men bang dat de ecologische zone nu is verstoord door het plaatsen van de omheining.
- De hondeneigenaren een alternatief losloopgebied aanbieden, zal mogelijk de drukte van het park verminderen. Tegenstanders zien het gebied het liefst terugkeren naar de oude situatie.

Kunt u aangeven waarom u negatief bent over de hekken?

‘Park is nu minder makkelijk toegankelijk voor kinderen, wandelaars maar ook voor andere dieren zoals eenden, ganzen etc. Ook de uitstraling van het hek is niet fraai. Hondenuitlaters zetten nu fietsen tegen het hek.’

‘Veel honden die niet luisteren/opgevoed zijn. Te druk en veel mensen van buiten de wijk.’

‘Aanzuigende werking uit andere wijken. Belachelijk druk en herrie. Afschuwelijk. Tevens kunnen hierdoor de broedvogels er niet meer door. Dit is een ecologische zone bij de kop van het Endezant. Dit beïnvloedt het zicht voor de natuur.’

‘Het gebied is nu domein van honden en hun baasjes geworden en daardoor voor gewone wandelaars en kinderen niet meer veilig te betreden.’

Heeft u voor de gemeente nog suggesties om het losloopgebied te verbeteren?

‘Alles terug naar ecologische oude situatie.’

‘Meer uitlaatplaatsen voor honden. Overal staat verboden voor honden. Ze kunnen nu echt bijna nergens meer terecht.’

‘Inspraak alle betrokken partijen vooraf, betere communicatie naar alle partijen vooraf/tijdens proefproject, rekening houden met belangen diverse betrokken partijen (met name direct omwonenden).’

‘Een hondenuitlaatgebied creëren verder van de woningen. Verder verwijderen van de omheining om de aanzuiging van hondenbezitters terug te dringen.’

‘Hekken weghalen en oorspronkelijke bestemming van ecologische zone herstellen en uitlaatgebied verplaatsen naar een plaats waar geen direct omwonenden zijn.’

‘Dat het gebied na 20:30 uur niet meer toegankelijk is’

OUDE VOETBALTERREIN VAAK GENOEMD ALTERNATIEF

- Voornamelijk gebieden buiten de woonwijk worden als geschikt alternatief losloopgebied gezien.

‘Oude voetbalterrein Adelaars. Kun je parkeren en stoor je geen nabij omwonenden.’

‘Zorg voor veel meer honden losloop plekken in Rijswijk. Iedere wijk één of meerdere plekken. Resultaat... druk op Endezant losloopgebied neemt af... gaan we weer terug naar de oude situatie waar iedereen tevreden mee was en kan het hek ook weer weg.’

‘Vredenburg, Wilhelmina park.’

‘Er moet helemaal geen losloopgebied komen in deze woonwijk. Park Overvoorde is hier veel beter voor geschikt.’

‘Wellicht het voormalige voetbalveld van De Adelaars/TEDO?! Ruimte genoeg, geen omwonenden en parkeerplaatsen.’

‘Een van de grasvelden in het Overvoordepark. Achter de speeltuin en voetbalveldje liggen nog 2 ongebruikte veldjes die omheind kunnen worden. Het Kruisvaarderspark, dat centraler gelegen is in Rijswijk en daardoor voor meer burgers van de eigen gemeente bereikbaar.’

‘Zoek een locatie waar geen omwonenden last hebben en hondenbezitters samen kunnen komen indien gewenst. Een voorbeeld hiervan kan zijn een van de veldjes achter de speeltuin aan de Generaal Spoorlaan. Dichtbij, makkelijk af te sluiten en niemand die er last van heeft.’

MENING VAN BIJNA DRIE KWART VAN DE BUURTBEWONERS BLIJFT NA HET PLAATSEN VAN DE HEKKEN ONGEWIJZIGD

- Geen duidelijke afwijkingen tussen de verschillende groepen omwonenden.

Is uw mening over het omheinen van het losloopgebied
Endezant na het plaatsen van de hekken gewijzigd?

Afstand tot park	Totaal	<10 meter	10-100 meter	>100
Ja, eerst was ik positief nu negatief	6%	21%	6%	3%
Ja, eerst was ik negatief nu positief	8%	0%	9%	8%
Nee, mijn mening is ongewijzigd gebleven	74%	71%	77%	73%
Ik had en heb er sowieso geen mening over	13%	7%	8%	16%
Totaal	199	14*	65	120

*Vanwege de lage n (=14) zijn de percentages slechts indicatief.

14

VERANTWOORDING

Dit onderzoek is uitgevoerd via een online of telefonische kwantitatieve vragenlijst. Voor dit onderzoek zijn omwonenden van het hondenuitlaatgebied gelegen in de wijk Endezant uitgenodigd. Deze mensen kregen via een brief een toegangscode voor de vragenlijst. Bij bewoners die de vragenlijst meerdere malen hebben ingevuld, is alleen de eerste deelname meegenomen in de analyse. Hierdoor zijn er in totaal twaalf reacties uit de dataset verwijderd.

- Totaal uitgenodigde respondenten: 2000
 - Aantal completes: 199
 - Telefonische reacties: 4
- Veldwerkperiode: 08 – 18 September 2018
- Gemiddelde invulduur: 4 minuten

